

Alexej Nikolajevič Kosygin (1904–1980)

Rodák z Petrohradu, jeden z nejdéle působících vysoce postavených komunistických politiků – členem ÚV KSSS se stal v roce 1939 a zůstal jím až do své smrti. Zkušený ekonom, který pomáhal formovat hospodářství Sovětského svazu přes čtyřicet let. V letech 1964 až 1980 stál v čele sovětské vlády (Rada ministrů SSSR). V květnu 1968, tedy během pražského jara, pobýval v Karlových Varech a sledoval na místě vyvíjející se situaci v Československu.¹

Drahý soudruhu Kosygině,

situace v Československu je velmi vážná a vyžaduje okamžitou dohodu mezi sovětskou a československou stranou. Poté, co se na nás soudruzi Bilak, Indra a Švestka v dopise obrátili s žádostí o zvrácení reformních snah pod Dubčevým vedením, je zřejmé, že je situace mnohem horší, než se předpokládalo. A my jakožto sovětské přátelé musíme hrát důležitou roli při záchraně československého státu! Musíme držet východní blok navenek tak silný, jak jen jsme schopni. Budujeme přece silnou socialistickou společnost. Soudruh Podgornyj je silným zastáncem sovětské okupace, tu Vy tak vehementně nepodporujete, ale je pravda, že to bylo v současnosti nejschůdnější řešení. Nejste si ale jistý, zda je přítomnost vojsk Varšavské smlouvy dlouhodobě vhodná.

Ačkoliv se v některých názorech se soudruhem Brežněvem plně nestřetáváte a mnohdy jeho náhled na sovětskou společnost vnímáte jako zastaralý, společně tvoříte opozici liberálním československým soudruhům a nebojíte se využit své mocenské převahy. Přece není tak těžké někoho lehce zastrašit, abyste dosáhl očekávaného výsledku!

Buďte aktivní, předkládejte sovětské návrhy a buďte silnou oporou sovětské strany. Během jednání se můžete věnovat následujícímu:

1. Je nutné situaci vyřešit navázáním na dosavadní vyjednávání mezi ČSSR a SSSR, ale především je potvrdit a doplnit o právě vznikající dokument, který prohloubí vzájemné vztahy. Proto je nutné podporovat návrhy jako: „*Obě strany sdílí názor, že je v současné situaci potřeba navázat na předchozí jednání v Bratislavě a Čierné nad Tisou, a že je nutné uskutečnit zásady a úkoly, které obsahují výstupní dokumenty ze zmíněných porad.*“ a „*Obě strany se zavázaly jménem svých stran a vlád, že vyvinou veškeré úsilí KSSS a KSČ a vlád těchto zemí k prohloubení tradičního historického přátelství národů obou zemí, jejich bratrského přátelství na věčné časy.*“
2. Není možné, aby byl mimořádný sjezd považován za platný, když se konal v naprostém rozporu se základními stanovami KSČ! Za to musí schytat Dubček a další bídu s nouzí. Proto je nutné podpořit návrhy ve znění jako např.: „*Předsednictvo ÚV KSČ potvrzuje, že nedávno proběhlý XIV. sjezd KSČ zahájený 22. srpna 1968 bez souhlasu ústředního výboru KSČ, bez účasti členů předsednictva a tajemníků, který porušil stanovy KSČ, je neplatný.*“ Je potřeba při jednání dostat co nejvíce československých členů jednání na sovětskou stranu, a to, pokud to nepůjde po dobrém, poukázáním na možné důsledky jejich rozhodnutí. V současné situaci si nemohou přilíš vyskakovat.
3. Neustálé uvolňování kontroly státních médií se výrazně podepsalo na chaosu ve společnosti. Je nutné co nejrychleji získat kontrolu nad vysíláním, a k tomu může napomoci např.: „*Vedení KSČ zaručí dostatečný dohled nad tiskem, rozhlasem a televizí, aby tyto prostředky nepodněcovaly československé občany k nepřátelským aktům.*“ a „*Představitelé KSČ vyjadřují nutnost urychlených opatření v otázce ovládnutí sdělovacích prostředků, aby opět plně sloužily socialistickým myšlenkám. Za nepřijatelné považují taková vystoupení, která šíří buržoazní myšlenky. Stejně tak nepřipouští činnosti antimarxistické sociálně demokratické strany.*“

4. Jedná se o nejdůležitější součást celého dokumentu! Českoslovenští soudruzi už mluví o snaze o vnitrostátním řešení, ale v posledních měsících se situace kontinuálně zhoršovala. Je potřeba potvrdit pozvání sovětských vojsk skrze tento návrh: „*Delegace ČSSR i SSSR souhlasí vzhledem k neklidné situaci v ČSSR s přítomností vojsk pěti socialistických spřátelených zemí na československém území za podmínky, že se nebudou vměšovat do vnitřních záležitostí ČSSR.*“ a domluvit jejich rozmístění na území ČSSR. Zároveň by se měly s československou stranou vyjednat podmínky jejich pobytu a odchodu, jak určuje návrh tohoto ustanovení: „*O podmínkách pobytu a úplném odsunu spojeneckých vojsk bude uzavřena smlouva mezi vládou ČSSR a vládami, jejichž spojenecká vojska jsou na území ČSSR.*“ Komunistická strana Československa je evidentně v současnosti velmi roztržiténá, o tom není pochyb. Je velmi důležité, aby se prověřila činnost všech členů KSC a československé vlády, což zaručí návrh ve znění: „*Delegace KSC se na vlastní návrh zavazuje, že uspořádá do dvou týdnů plénum ÚV KSC, které posoudí možnosti normalizace situace v zemi, aby došlo ke zlepšení fungování stranických orgánů, ekonomického vývoje a životní úrovně v ČSSR.*“
5. Uklidnění hospodářské situace by mohlo přispět k větší spokojenosti československých občanů a příklonu na stranu Sovětského svazu. Proto byste měl se soudruhem Brežněvem bojovat za rozšíření ekonomické spolupráce, možná i formou půjček a darů, jak naznačuje tento návrh: „*Obě strany se shodují, že se v nejbližší době uskuteční jednání o prohloubení ekonomické, vědecké a technické spolupráce mezi ČSSR a SSSR, aby v ČSSR došlo ke splnění plánu a růstu národního hospodářství.*“ Zároveň je potřeba posílit Varšavskou smlouvu jako celek.
6. Československá strana by měla jasně vysvětlit, jak se ocitlo téma Československo v Radě bezpečnosti OSN. Jak je možné, že problémy neřeší se zeměmi Varšavské smlouvy, ale v této kapitalistické prozápadní organizaci? Vaši podporu si zaslouží následující návrh: „*Vedoucí představitelé KSC a vlády ČSSR prohlašují, že se československá strana neobracela na Organizaci spojených národů v souvislosti s projednáváním tzv. otázky ČSSR, která se projednávala na schůzi Rady bezpečnosti OSN, a proto informovali československého představitele v New Yorku, aby se výrazně ohradil proti projednávání situace v ČSSR na půdě OSN.*“
7. V závěru navažte na výsledné znění rezoluce. Zaznít by mohlo například: „*Obě strany se shodují, že normalizační kroky povedou k rozvoji vztahů ČSSR s bratrskými zeměmi socialistického společenství.*“

Vážený soudruhu, hodně zdaru a pevných rozhodnutí během jednání!

Seznam zdrojů:

¹ Alexej Kosygin: Já nejsem politik, já jsem inženýr. *Český rozhlas* [online]. Praha: Český rozhlas, 2018 [cit. 2021-10-21]. Dostupné z: <https://plus.rozhlas.cz/alexej-kosygin-ja-nejsem-politik-ja-jsem-inzenyr-7573051>